

Horyzonty Polityki
2023, Vol. 14, N° 47

Edytorial Granice władzy w demokracji konstytucyjnej

Określenie współczesnego państwa mianem demokracji konstytucyjnej wiąże się z rozważaniami łączącymi zagadnienie szeroko rozumianego konstytucjonalizmu i demokratycznej formy sprawowania rządów. Uznanie, że podmiot będący piastunem władzy jest ograniczony normami wyższego rzędu, prowokuje pytania dotyczące zarówno charakteru tych norm, jak i podmiotu wyposażonego w kompetencje władcze. Demokracja konstytucyjna bywa przywoływana często w kontekście tezy o współczesnym kryzysie wartości i instytucji liberalno-demokratycznych. Może być też jednak punktem wyjścia do badań nad kondycją współczesnego państwa i przemian koncepcji związanych z rządzeniem. W kontekście tym przywołuje się najczęściej sądowe gwarancje praw i wolności, wolne i równe wybory, ochronę praw mniejszości przed aktualną większością parlamentarną, zasadę podziału władz i sądową kontrolę konstytucyjności prawa. Podnoszone są w związku z tym zagadnienia dotyczące relacji między „zwierzchnictwem narodowym” i „zwierzchnictwem konstytucji”, legalności i poprawności stanowionych norm, granic interpretacji prawa, podmiotu będącego właściwym „strażnikiem konstytucji”, legislacji podmiotów wyposażonych w demokratyczną legitymację i tej legitymacji pozbawionych. Z jednej strony zagadnienia te przyciągają uwagę badaczy koncentrujących się na prawie, polityce, myśli politycznej i filozofii polityki. Z drugiej strony są to rozważania zawsze w pewien sposób związane z poszukiwaniami podstaw ładu, który może mieć charakter „naturalny”, może być wyznaczony historycznie określonymi prawami fundamentalne lub przez zwyczaj. W zamieszczonych tekstach pytamy zatem

między innymi o krytykę państwa wysuwaną z punktu widzenia anarchizmu indywidualistycznego i o granice władzy sądowniczej we współczesnym państwie. Interesuje nas konstytucyjna zasada demokratycznego państwa prawa, również w kontekście relacji między anglosaską ideą rządów prawa i kontynentalną tradycją państwa prawnego. Temat dopuszczalnych granic rządzenia i legislacji w demokracji konstytucyjnej skłania również do podejmowania rozważań związanych ze zmianą konstytucji, wolnością mediów, chaosu i nieładu prawnego.

Anna Krzynówek-Arndt
Piotr Świercz
redaktorzy tematyczni numeru